

Franjo Deranja: »BUBAdeSTRUKTOR«, 2017.

Misaona zabava za radoznalog čitatelja

Nova knjiga Franje Deranje roman je objavljen u izdanju Glose d.o.o. iz Rijeke, Gradske knjižnice Crikvenica i Narodne čitaonice i knjižnice Novi Vinodolski

Zavičajni roman s krimi elementima »BUBAdeSTRUKTOR« Franje Deranje, objavljen 2017. u nakladi Glose d.o.o. iz Rijeke, Gradske knjižnice Crikvenica i Narodne čitaonice i knjižnice Novi Vinodolski, novi je u nizu objavljenih romana ovog autora.

Iza ovog neobičnog naslova krije se roman o životu, odrastanju, sazrijevanju te opasnostima i izazovima što ih donosi novo doba – i više od toga. Radnja se događa u Novom Vinodolskom, Rijeci i okolici u vrijeme odrastanja glavnog junaka. Domovinskog rata, pa sve do ovih dana. Središnja tema je filozofska – analiza života i društva, te stalno traženje istine u svemu: njezino prepoznavanje, shvaćanje i prihvatanje.

Glavni junak, »satkan od profinjenih i produhovljenih drhtaja«, neumorni promatrač i analitičar ljudi i svakodnevice, otvara ovu ispovijest upravo u potrazi za istinom, a u razgovoru s čitateljem kao da se uvijek nove teme same otvaraju i nižu jedna za drugom: tema intelektualne osviještenosti – »malo

većeg prozora« u suočavanju s drugošću – »našim« i drugim, a »opet našim«, tema ljubavi i prijateljstva, prolaznosti života u slikama Ričine, koja kao i život redovito »teče i presusuje«, tema ljudskih slabosti, kriminala i otuđenosti.

Likovi kao tipovi

»BUBAdeSTRUKTOR« plijeni pozornost čitatelja načinom na koji je konstruiran pripovjedni svijet. Premda je roman kompozicijski čvrsto strukturiran, čitatelj nema osjećaj klasičnog linearnog kronološkog slijeda. Pripovijedanje je prepuno skretanja s osnovne fabule, obiluje digresijama koje nas kao fusnote odvođe od glavnog narativnog okvira. Temeljna radnja romana grana se poput krošnje i širi misaonim analizama glavnog lika, njegovim sjećanjima, asocijacijama, komentarima. Nameće se na trenutak i dojam da stvar izmiče kontroli, da se pripovjedač gubi u bezbroj nepovezanih sporednih priča, dok se odmah zatim crvena nit sama od sebe opet uspostavlja. Takvo ispreplitanje pripovijedanja osnovne radnje i

esejističkih izleta u diskurzivno čine ovaj roman osebnijim.

Kroz pripovijedanje upoznajemo mnoge likove. Doživljavamo ih kroz percepciju glavnog lika, autoironičnog emotivca, vječitog sanjara, koji ispunjuje nedoumicama opsesivno preispituje sebe i svoju okolinu, uočava nepravilnosti, opasnosti i prijetnje oko sebe, te je doslovce stalno u svojim mislima »od kojih glavu ne može isprazniti ni kada se budi«.

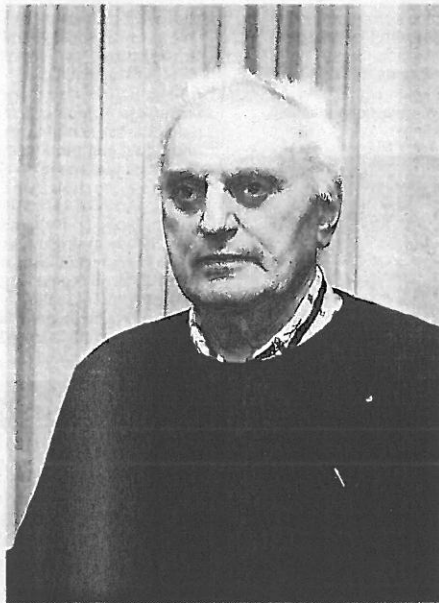
Mnogi od likova u romanu su tipovi – tipični za vrijeme i mjesto u kojem nastaju, kao inžinjer i haker za elektroniku, Predsjednik (to mu je »kao drugo ime«), Romkinja s lažnim identitetom koja obmanjuje imućnog starca, Gazda, notorni negativac i mafijaš te mnogi drugi. Mnogi se čitatelju koji je zavirio u ovu sredinu čine poznatim, bliskim, ponajviše stoga što ih pisac vjerno karakterizira, dodajući opise prostora u kojima žive, unoseći i čakavštinu.

Jezična dimenzija

Pored filozofske, ovaj roman ima i zanimljivu jezičnu dimenziju. Višestruke, samo naizgled »nonsensne« konstrukcije, u kojima dolazi do kreativnog spajanja riječi (BUBAdeSTRUKTOR), premetanja slova u imenu (Koton, Tonko), preuzimanja iz nekog drugog jezika, prevodenja, dodavanja (cotton, koton – Pamučni, Svileni, Vunenii), povezivanja (Boa konstruktor, Bobo Konstruktor...), misaona su avantura za aktivnog čitatelja.

Nadasve neobičan naslov – »BUBAdeSTRUKTOR« – daje ovom romanu još jednu dimenziju, i to zagonetnosti i ne-ozbiljnosti. Semantički nabijen naslov, istodobno otvoren za različita tumačenja, doima se kao igra koja nas vodi k ozbiljnom Istini?

Usprkos razigranosti ovaj roman nije prava lektura za misaono nestrpilivog čitatelja koji želi što prije odgonetnuti zaplet krimi priče. To je roman za sve one koji su spremni sebi i drugima postavljati pitanja i tražiti odgovore na njih.

Franjo Deranja

Irena ROSANDIĆ